

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Ce š uz Latvijas dabas objektu oficiālajiem nosaukumiem

V Latvijas ģeogrāfijas kongress

Sekcija «Vietas un teritorijas: daudzdimensiju ģeogrāfiskā telpa»
2016. gada 19. mart

Vita Strautniece, Otlija Kovačevska

Ģeogrāfijas un kartogrāfijas departaments
<http://www.lgia.gov.lv>

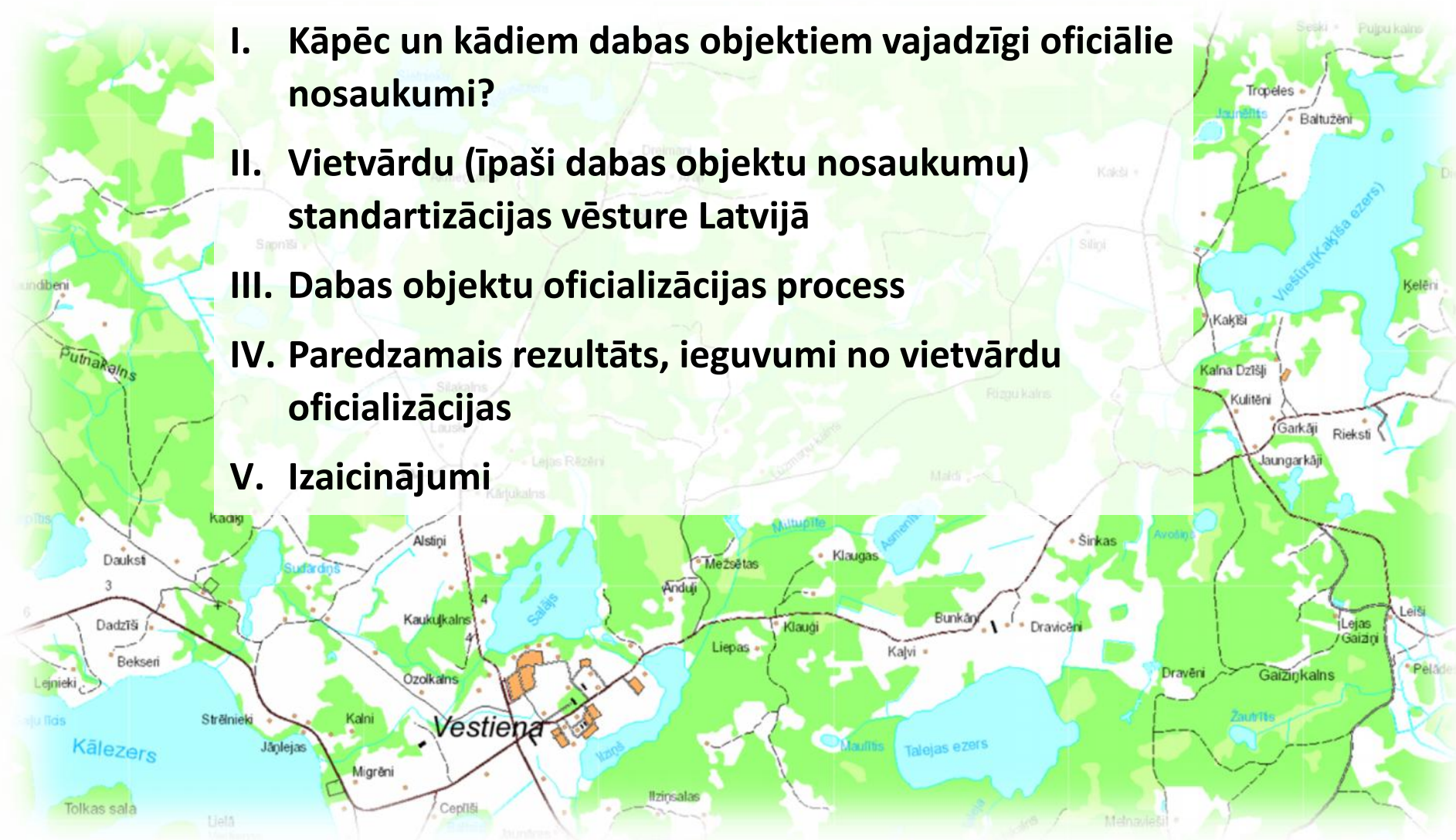

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Saturs

- I. Kāpēc un kādiem dabas objektiem vajadzīgi oficiālie nosaukumi?
- II. Vietvārdu (īpaši dabas objektu nosaukumu) standartizācijas vēsture Latvijā
- III. Dabas objektu oficializācijas process
- IV. Paredzamais rezultāts, ieguvumi no vietvārdu oficializācijas
- V. Izaicinājumi

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

I. K p c un k diem dabas objektiem vajadzīgi oficiālie nosaukumi?

Daudziem objektiem mēdz būt vairāki nosaukumi vai to varianti un atšļirgas nosaukuma pieraksta formas.

Mēdz būt arī līdzīgi nosaukumi vairākiem objektiem.

Tādā objekta viennozīmīgai atpazīšanai, paši oficiālie saziņi un kartēs, nepieciešama vietvārdu standartizācija, t.i., viena konkrēta nosaukuma un noteiktas pieraksta formas izvēle un tās konsekventa lietošana.

To nodrošina, piešķirot vietvārdam oficiālu statusu.

Objekta ID:	<input type="text" value="95794"/>
Pamatnosaukums:	Asūnīca
Pamatnosaukums pārbaudīts:	☒ (05.06.2013)
Nosaukums kartē:	Asūnīca
Nosaukums Adrešu klasifikatorā:	
Nosaukumi:	Asunica (Baltkrievijā, Translit. civ. 2007 BY) Asunitsa (Baltkrievijā, Translit. mil. 1979 BY) Asunīca Asūne Asūnica Dagda Dagdenka Dagdica Dagdzenka Osunica Osunka Osūņica Ustjanka
Ietilpst (ietek) objektā:	Sarjanka (ID=95788)

Nepieciešams sākt rotot apdzīvotajās vietās nosaukumus ir pašsaprotama.

Bet tas pats attiecas arī uz dabas objektiem. Daudzu dabas objektu nosaukumi tiek lietoti oficiālos dokumentos, zinātniskos rakstos, literatūrā, tūrisma ceļvežos, uz ceļazīmēm...

Turklāt dabas objektu nosaukumi nereti ir saistīti ar apdzīvotajās vietās nosaukumiem.

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

LIKUMI

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBU AKTI

[pēc veida](#) [pēc tēmas](#) [jaunākie](#)

Dabas objektu nosaukumi normat vajos aktos

- Civillikuma pielikumi (2007, 2010)
Publisko ezeru un upju saraksts
- Likums par paši aizsarg jam m dabas teritorij m (07.04.1993)
Latvijas Natura 2000 - Eiropas noz mes aizsarg jamo dabas teritoriju saraksts (2014)
- paši aizsarg jamo dabas teritoriju visp r jie aizsardz bas un izmantošanas noteikumi (31.03.2010)
- Noteikumi par dažiem valsts klasifikatoriem:
 - Noteikumi par **denstilpju** klasifikatoru (2012)
 - Noteikumi par **dens saimniecisko iecirk u** klasifikatoru (2010)

Lai gan šie normat vie akti tieš veid attiecas nevis uz vietv rdiem, bet objektiem, tom r vietv rdu rakst ba šajos dokumentos oti ietekm eogr fisko nosaukumu izmantošanu. Ja vietas nosaukums normat vaj akt ir k dains, tad to ir gr ti labot ar citur.

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Dabas objektu nosaukumi Latvijā : Problēmas

Objekta ID:

Pamatnosaukums: **Atara**

Nosaukums kartē: **Atara**

Nosaukums Adrešu klasifikatorā:

Nosaukumi: **Pārkakte (augštecē)
Pārkete (kļūdaini)**

Ietilpst (ietek) objektā: **Raķupe (ID=97057)**

➤ Vairāki nosaukumi vienam objektam
(*Daguma ezers / Pelēču ezers*)

➤ Nevienprātība dažādu institūciju lietotajos dabas objektu nosaukumos
(*Atara / Pārkakte / Pārkete*)

➤ Rakstiski fiksētais vietvārds atšķiras no vietējā iedzīvotāju lietotajiem
(*Stulbes purvs / Vānes kdras purvs*)

➤ Nevienveidīga dialektālā un vietējā nosaukuma formu atveide, neprecīzi un pat kļaidīgi pierakstīti nosaukumi
(*Dreidz, Drdžs, Drdžis, Dridzis, Drdža ezers, Dridža ezers*)

➤ Neprecīzi un pat kļaidīgi dabas objektu nosaukumi normatīvajos aktos
(*Carmīns, Carmāns, Carmēns ezers, Carmāna ezers*)

Objekta ID:

Pamatnosaukums: **Daguma ezers/Pelēču ezers [uo]**

Pamatnosaukums pārbaudīts:

Nosaukums kartē: **Daguma ezers**

Nosaukums Adrešu klasifikatorā:

Nosaukumi: **Daguma azars (latgaliski)
Deguma ezers
Kurčīnu ezers
Pelēču ezers
Pelēču ezers [uo]
Pelēču ezers azars (latgaliski)
Pūra azars (latgaliski)
Rudzātu ezers**

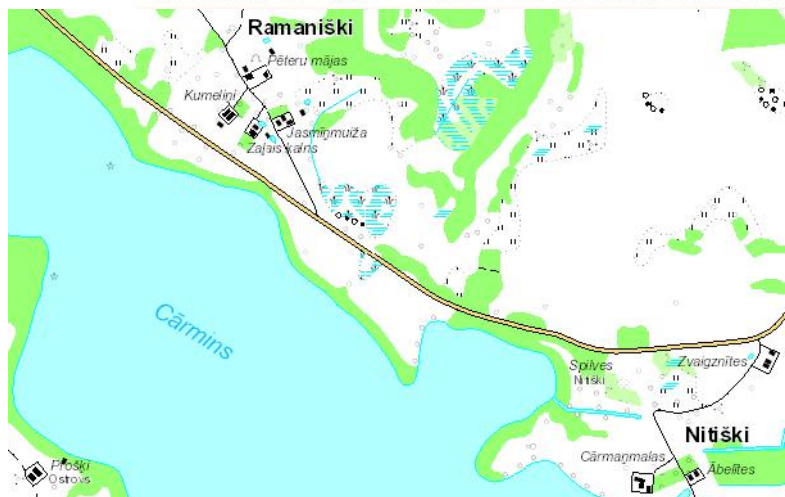
Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Cārmins jeb Cārmanis, latgaliski: Cārmyns

Civillikuma pielikums k daini:

Cārmenes ezers (Cārmaņa ezers)

Avota veids	Gads	Avota pilns nosaukums	Citāts no avota
Publicēta literatūra	1765	Инвентарь староства Динабургскаго, составленный 1 февраля 1765 года // Довгялло Д. И. Историко-юридические материалы..., 1903, с. 3-90.	jeziuro Carman
Publicēta literatūra	1784	Brežgo B. Latgolas inventari un generalmēreīsonas zem'u aproksti, 1665.-1784. – Daugavpils, 1943.	Царманъ
Kartes	1785	План генерального межевания Динабургского уезда 1780-1790 гг., М 1:84 000 (2 версты в дюйме).	озе: Цырманъ
Kartes	1867	Трехверстная военная топографическая карта Российской империи М 1:126000. Авт. Ф. Ф. Шуберт. Рекогн. 1867 г., печатано 1915 г.	оз. Цирманъ
Publicēta literatūra	1878	Сементовский А. М. Памятная книжка Витебской губернии на 1878 год. - Витебск, 1878.	оз. Царманъ
Publicēta literatūra	1893	Сапунов А. Река Западная Двина. – Витебск, 1893.	Царманъ
Publicēta literatūra	1906	Список населенных мест Витебской губернии. Издание Витебского Статистического Комитета и Губернской Типо-Литографии, под ред. А. Сапунова, Витебск, 1906.	Цармонь
Kartes	1924	Latvijas topogrāfiskā karte M 1:75 000. Armijas štāba ģeodēzijas un topogrāfijas daļas 1922.-1928.g. izdevums.	Carmanu ez.
Kartes	1930	Mantnieks P. Lielā Latvijas karte. M 1:250 000 un Alfabetisks Latvijas vietu vārdu saraksts. – R.: P. Mantnieks, kartogrāfisks institūts, 1930.	Carmanu ez.
Publicēta literatūra	1967	Latvijas PSR mazā enciklopēdija. I-III sēj. – R.: Zinātne, 1967.-1970.	Cārmaņa ezers, Cērmena ezers
		Р М 1:10 000. ГУГК, съёмка 1950–1952, 1971–1982 гг., изд. 1976–	оз. Царману
		Р М 1:25 000. ГУГК, съёмка 1948–1952, 1971–1982 гг., изд. 1976–	оз. Царману
		burtn. Sastādītāja R. Avotiņa. - R.: P. Stučkas Latvijas Valsts	Cārmaņa, Cārmaņu, Cērmena [kļūd. - O.K.], Cormaņa [kļūd. - O.K.] ez.
		Zemesprojekts, 1990.	Cārmaņa ez.
		Latvijas enciklopēdija, 1994–1997.	Cārmans
		sko nosaukumu vārdnīca. – R., 1997.	Cārmins, Cārmans, latg. Cārmyns
		- R.: Apgāds „Preses nams”, 2001–2002.	Cārmins [Cārmyns], Cārmans
		Vides aģentūra, 2005.	Cārmans
		publisko ezeru un upju saraksts // 22.02.2007. likums "Grozījums [stājas spēkā 22.03.2007.]	Cārmaņa ezers (Cārmins)
		ģeogrāfijas pielikums - detalizēts ezeru un upju nosaukumu grozījumu 9.02.2008	Cārmaņa ezers (Cārmins)
Normatīvais akts	2010	30.03.2010. MK noteikumi Nr.318 "Noteikumi par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru" ("LV", 54 (4246), 06.04.2010.) [stājas spēkā 07.04.2010.]	Cārmaņa ezers (Cārmins)
Normatīvais akts	2011	Civillikuma I. PIELIKUMS (1102.pantam). Publisko ezeru un upju saraksts (Pielikums 22.02.2007. likuma redakcija ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2011.).	Cārmaņa ezers (Cārmins)
Normatīvais akts	2012	14.08.2012. MK noteikumi Nr.551 "Noteikumi par ūdenstilpju klasifikatoru".	Cārmins (Cārmaņa ezers), Cārmaņa ezers (Cārmins)

No kurienes **Rušonam** uzradies **C ru u ezers**?

2007	Civillikuma 1. pielikums. Publisko ezeru un upju saraksts	Rušona ezers (C ru u ezers)
2010	MK noteikumi Nr.318 "Noteikumi par dens saimniecisko iecirk u klasifikatoru"	Rušona ezers (C ru u ezers)
2012	MK noteikumi Nr.551 "Noteikumi par denstilpju klasifikatoru"	Rušons (Rušiuns), Rušona ezers (C ru u ezers)

Gads	Avots	Nosaukums
2002	Latvijas pagasti. Enciklop dija. 2. – R ga, 2002, 295. lpp.	Rušons
1997	Kova evska O. Kr slavas rajons. eogr fisko nosaukumu v rdn ca. – R ga, 1997, 60. lpp.	Rušiuns [Rušyuns], Rušons
1996	Eksped cija	Rušiuns, Ruš ns, latg. Rušyuns
1996	Latvijas daba. Enciklop dija. 5. – R ga, 1996, 26. lpp.	Rušons, Ruš nu ezers, Rušona ezers
1984	Zeps Valdis J. The Placenames of Latgola. – Madison, 1984, 436. lpp.	Rušyunas az., Dzeive 66.4; R Rušon T126; T420
1984	Latvijas PSR denstilpju nosaukumi. 4. Sast. R. Avoti a. – R ga, 1984, 58. lpp.	Rušons, Ruš nu, Rušonu ez.
1983	1:25 000. , . 1976–1983 .	.
1977	1:10 000. , . 1976–1977 .	.
1970	Latvijas PSR maz enciklop dija. III. – R ga, 1970, 259. lpp.	Rušons
1937	Civillikuma pielikums. (Vald bas V stnesis, Nr.47 (27.02.1937))	Ruš na ezers
1927	Latvijas topogr fisk karte M 1:75 000.	Rušonu ez.
1906	.. P . . . – , 1906, . 109.	.
1889	Słownik geograficzny .. X. – Warszawa, 1889, s. 40.	Ruszona, Ruszo skie jezioro, po łotew. Ruszonas azars, w dokum. Rossan
1879	Manteuffel G. Inflanty Polskie poprzedzone ogólnym rzutem oka na siedmiowiekow przeszło całych Inflant. – Pozna , 1879, s. 28.	jez. Ruszo skie, na starych mapach i dokumentach Rossen
1878	1878, c. 106., 128.	(),
1785	1785.g. ener Im r šanas karte M 1:84 000 (Dinaburgas un R zeknes apri is)	, :
1784	Brežgo B. Latgolas inventari .., 1665.-1784. – Daugavpils, 1943, 136. lpp.	.
1761	Akta wizytacji generalnej diecezji Inflanckiej .. z 1761 roku. – Toru , 1998, s. 86.	mi dzy jez. Ruszonem i Ubulem
1478	Livländische Güterurkunden (1207-1500). I. – Riga, 1908, S. 488.	Roszone

Labojami nosaukumi uz ceļiem

Dabas objektu un apdzīvoto vietu nosaukumi mēdz būt savstarpīgi saistīti

Objekta ID:

Pamatnosaukums: **Lētīža**

Nosaukums kartē: Lētīža

Dzirnāvupīte (augštecē arī)
Leitiža
Leitiža
Letiža
Lētiņa
Lētiža
Lētīže
Sudmaļu upe

Nosaukumi:

Ietilpst (ietek) objektā: Venta (ID=97472)

Lētīža – kurš uzliks garumzīmi?

Google Maps, 2016

Varbūt tomēr **Olovecs**?
Vai vismaz **Oloveca ezers**?

Panoramio.com, 2016

Objekta ID:

Pamatnosaukums: **Olovecs [o, o]/Oloucs**

Pamatnosaukums pārbaudīts: (22.02.2012)

Nosaukums kartē: Olovecs

Aļauču ezers
Olouca ezers [o]
Oloucs

Nosaukumi: Oļusu ezers [o]
Olovecas ezers
Volovecas ezers [o, o]
Volovecs [o, o]

Ietilpst objektā: Rāznes nacionālais parks (ID=119029)

Objekta veids: **skrajciems**

Obj. stāvoklis: **pastāv**

Pamatnosaukums: **Lukšova**

Nosaukums kartē: (23.05.2013)

Nosaukums: **Lukšova**

Nosaukums pārbaudīts: (23.05.2013)

Nosaukums kartē: **Lukšova**

Nosaukumi:

Ietilpst (ietek) objektā: Aktica (ID=95789)

Cik ilgi vīl-evo?

-iši vai -iški?

Panoramio.com, 2016

II. Vietv rdu standartiz cijas v sture Latvij

Vald bas V stnesis, Nr.195 (30.08.1930)

R gas Zi as-Latvju V stnesis, Nr.7 (11.01.1926)

Latvijā pavarrots publisko upju un ezeru
stāsts.
Juhneezības departaments īstahdajis jaunu
kumu par Latvijas ūdemeem, jo lībdfschinejais b
Kreewijas likums bija ļoti nepilnigs un muhsu a
stahkēem nepeemehrots. Beeldeen universitatē i
scheneers Stalle ar to eepasibstinaja interese
tus. Īstahdajot likumu, juhneezības depart
ments pag. wafaru īsdarija wisu Latvijas upju
ezeru šarakstu. Jaunais likums wifas Latvijas up
un ezerus sadala publiskos un privato
Publisko upju stāsts — 69, ezeru — 31. Likums p

Valdības rīkojumi un pavēles.	
S A R A K S T S	
Iekšējiem ūdensceļiem, kurus Finanču ministrija, pamatojoties uz noteikumu par ūdeņu lietošanu kuģniecībai, laivniecībai, plostošanai un koku pludināšanai 1. p. 1. piezīmi („Vald. Vēstn.“ 1929. g. 83. num.), noteikusi par noderīgiem un atļāvuši lietot koku pludināšanai vai citai satiksmei.	
Ūdensceļa nosaukums	No kuŗas vietas vai cik garā gabalā ūdensceļš noderīgs un atļauts lietot satiksmei
Abava (Ventas pieteka)	No Irlavas muižas
Age (Vidzemes jūrmalā)	No Murkušu pusmuižas
Aiviekste, ar vecupēm	No Lubānas ezera visā garumā
Aiviekstes-Lubānas ezera vecais kanālis .	7 km no ietekas Aiviekstē
Akaviņa (vai Volkova, Pededzes pieteka)	5 km garumā no ietekas
Alūksnīte vai Murjānu upīte (Pededzes pieteka)	No Alūksnes ezera
Bērze (Lielupes pieteka)	No Bērzpils muižas
Bēzres-Svētes kanālis (Melupe jeb Jaunupe)	No Bēzres upes līdz Svētei (4 km)

Zvejnieku V stnesis, Nr.7 (01.07.1930)

Saeima ir peenehmuse un Walfis Prezidents
īsslubina šahdu likumu:
(„W. W.“ Nr. 142, 1930. g. 30. VI.)
**Wahrgrosfijumi un papildinājumi
Ziwillikumos.**

Beelikums pee 1033¹. panta.
Ezeru šaraksts, kuros šwejas teešības pee
der walfstij.

Nr. pēc fabrt.	Ezera nosaukums	Pagasts
Deepajas apriņķis.		
1	Mēģes	Mihzas
2	Pahpes	Ruzawas
3	Reina	Wites

Vald bas V stnesis,
Nr.47 (27.02.1937)

I PIELIKUMS (pie 1102. panta).		
Publisko ezeru un upju saraksts.		
1. Publisko ezeru saraksts.		
1. Babītes ezers.	7. Kīšezers.	
2. Baltezers Lielais.	8. Liepājas ezers.	
3. Baltezers Mazais.	9. Lubānas ezers.	
4. Durbes ezers.	10. Raznas ezers.	
II PIELIKUMS (pie 1115. panta).		
Ezeru saraksts, kuŗos zwejas tiesība pieder walfstij.		
Nim. pēc kārtas	Ezera nosaukums	Pagasts
Liepājas apriņķis.		
1.	Mēģes	
2.	Pāpes	
3.	Reina	
Aizputes apriņķis.		
6.	Kikuru	Klosteres
7.	Tīdu (jeb Bebrezers)	Kalvenes

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Vietvārdu standartizācija Latvijā valstiskā neatkarības pirmajā periodā :

- **vārdu un citu nelatvisko vietvārdu aizstāšana ar latviskajiem** (ja tie bija) vai iztulkošana latviski (ja nepastāvēja paralēlais latviskais vietvārds). Tēmekļi pirmskums ar šiem vietvārdiem: *Zilupe* (*Snoja Sinaja Si aja Zilupe*), *Melnezers* (*orņoje Melnezers*). Citvalodu rakstības normām atbilstoši uzrakstot vietvārdu latvisko rakstības formu ieviešana (*Spervel Sp rveles*) u.tml.
- **nievjošu un nedai skanģu vietvārdu izskaušana**, tostarp ar vārdu muiža un krogs izskaušana no vietu nosaukumiem (*Skaldeskrogs Skaldes; Za muiža Za enieki*)
- **Latvijas vietvārdu pārveidšana no izloksniskā kopnacionāls literārs valodas skatu atbilstības un pielāgošana kopnacionālās rakstu valodas normām**. Tas visjūtāmāk skāra Latgali, tāpēc netika veikti konsekventi līdzgaitā un ne visi pārveidotie nosaukumi ieviesti (*Bolupe* gan kļuva par *Balupi*, *Rundni* par *Rundniem*, *Dricni* par *Dricniem* utt., tāpēc *Viņi* nekļuva par *Viņiem*, *Malnava* nekļuva par *Melnavu* un *Salnava* – par *Selnavu*, *Malta* – par *Meltu*)

Padomju okupācijas laikā radās nepieciešamība par Latvijas vietvārdu atveidošanas atbilstoši krievu valodas normām - vairums dokumentu bija vai nu krieviski vai bilingvi.

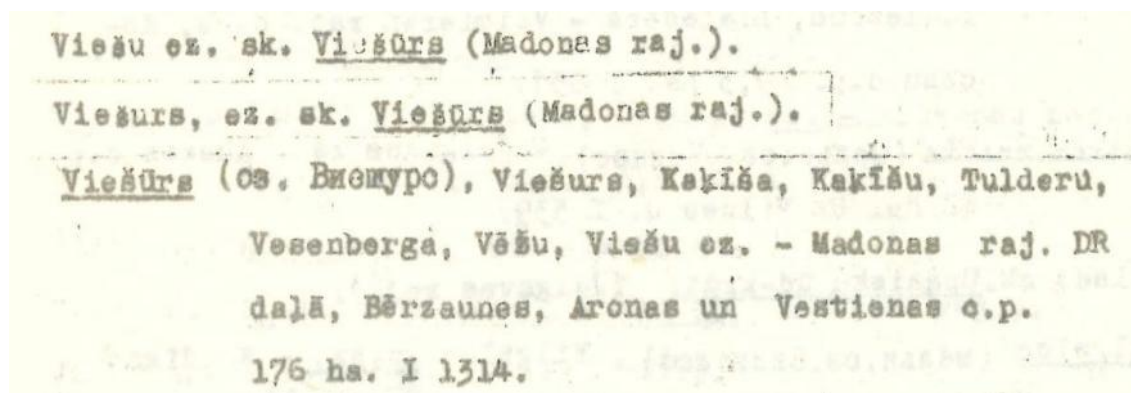
Topogrāfiskās kartes bija grūti pieejamas, turklāt tās bija krievu valodā. Līdz ar to vairojās kļūdaini, krievu valodas ietekmē parveidoti vietvārdu varianti, piem., *Stružņi* → *Stružni*, *Serenu purvs* → *Sereņu purvs*).

1967. gadā Latvijas PSR Ministru padome uzdeva Latvijas Valsts universitātes ģeogrāfijas zinātniskās pētniecības sektorā izveidot **Latvijas fiziskā ģeogrāfiskā nosaukumu kartoteku**.

Uzdevuma izpilde tika uzskaita 1970. gadā. Mērķis bija **nodrošināt, lai katram Latvijas dabas objektam būtu viens noteikts formā uzrakstīts vietvārds**. Kartotēkas papildināšana turpinājās līdz 1990. gadu vidum, kad tā informācija tika iekļauta Vietvārdu datubāzē.

Pamatojoties uz kartotēkas datiem, iznāca **divas normas, viena rekomendācija** vietvārdu vārdu caš:

“Latvijas PSR denstīlpju nosaukumi”.
saīzī a. 1.-6. burtnīca. Sast.: R. Avotiņa,
Rīga: LVU, 1984.

“Latvijas PSR densteņu nosaukumi”.
saīzī a. 1.-4. burtnīca. Sast.: R. Avotiņa,
Z. Goba. Rīga: LVU, 1986.

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Vietvārdu standartizācija Latvijā pēc neatkarības atgriešanas

1991. g. - Latvijas Republikas Augstākās Padomes I mums «**Par fiziskās ierakstīšanas un citu objektu nosaukumu piešķiršanas un pārvērtības kārtību**»

1992. g. - izveidota Latvijas Republikas Ministru Padomes **Vietvārdu komisija**

1993. g. - MP Vietvārdu komisijas Latgales apakškomisijas I mums «**Par Latgales vietvārdu rakstību latviešu literārajā valodā**» (29.03.1993) Latgales vietvārdos latviešu literārajā valodas sistēmā pielikti tikai vārda galotni:

“Latgales vietvārdos ar oficiāli lietojamajiem vārdu celmiem (priedī, saknī, piedī) atstāta nemainīga, pielikojot latviešu literārajā valodas sistēmā vien vārda galotni, t. i. saglabāta toponimālie jami tuvu tautas vietnā izrunā, kā tas tiek darīts, piemēram, ar vietvārdiem Rancī, Meikšī (ne Rencī, Mekšī), Strodi (ne Stradi), Aišpuri (ne Aizpurvi)”.

1993. g. – 1999. g. – publicētas etnogrāfiskās administratīvo rajonu dabas objektu nosaukumu vārdu formas (Valkas, Kuldīga, Krāslavas, Madonas raj.).

1994. g. – sagatavots Latvijas upju vārdu formas atjaunotais variants. Bet...

ierakstīšanas zinātniskā pētniecības sektora zinātnieki sadarbībā ar Vietvārdu komisiju sagatavoja **Vietvārdu likuma projektu**, taču Saeimā tas netika tiklīdz par 1. lasījumu.

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Vietvārdu standartizācija Latvijā kopš 1994. gada

Latvijā ar LR Satelītkartes M1:50 000 sagatavošanas uzdevumu (1994.g.) - vietvārdu vākšana (visas Latvijas intensīva toponimiska apsekošana), avotu izpēti, vietvārdu sistematizācija veidota LR Satelītkartei un topogrāfiskajai kartei mērogā 1:50 000, elektroniskas vietvārdu datubāzes izveide, vietvārdu vākšanu sastādīšana.

← → ↻ ↗ vietvardi.lgia.gov.lv/vv/to_www.saraksts

Vietvārdu datubāze

Publiskā versija
6. izdevums
Publicēta 2013. gada 12. februārī

Datu meklēšanas nosacījumi > Meklēšanas rezultāti >

Paskaidrojumi

Vietvārds jeb nosaukums
Vietvārdu veidi
Objektu veidi
Vietvārdu avoti
Skaitliskais raksturojums
Objektu stāvoklis
Objekta atrašanās vieta
Administratīvo teritoriju izmaiņas
Ietilpstošie
Koordinātas

Saites

LR normatīvie akti
Ieteikumi vietvārdu jomā
Ārvalstu resursi vietvārdu jomā

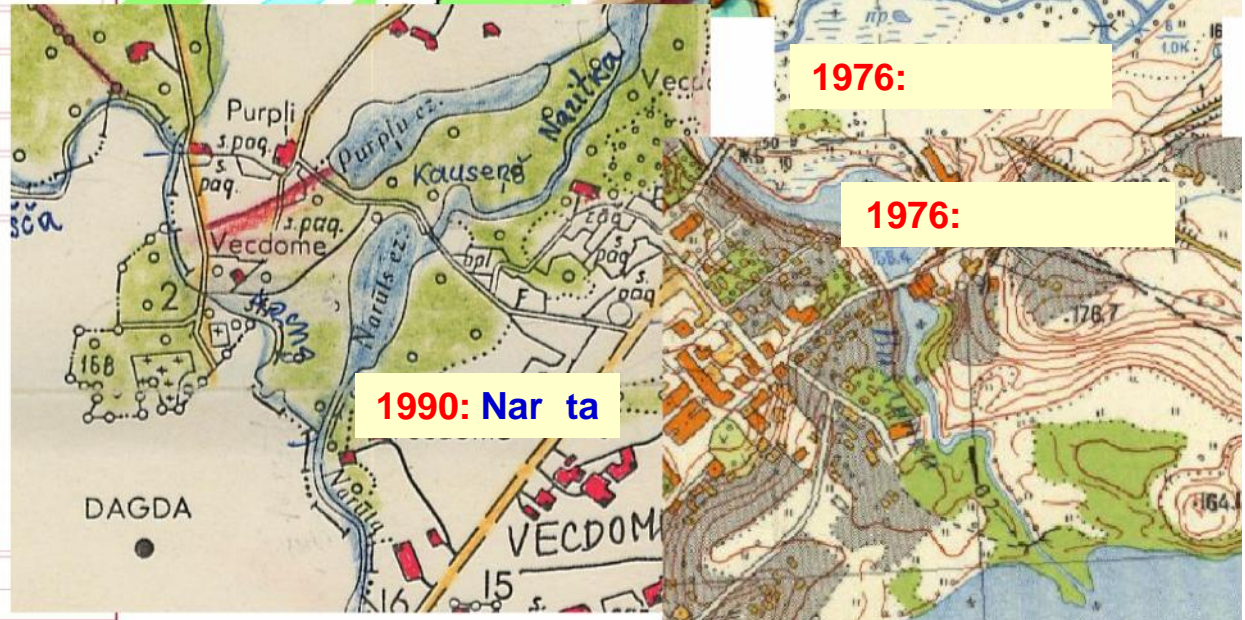
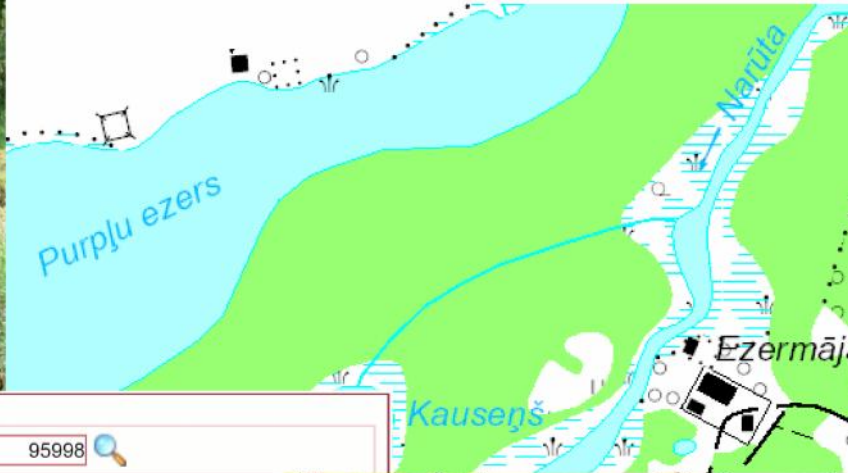
Meklēšanas rezultāti

Izvēlētie meklēšanas kritēriji:
Administratīvais reģions = Vidzeme
Objekta veids = ezers

	Pamalnosaucums	Objekta veids	Objekta stāvoklis	Oficiālais nosaukums	Citi nosaukumi
Skatīt	Aizkalnes ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Alaiņu ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Aldaru ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Alūksnes ezers (Oluksnes azars (izloksnē))	ezers	pastāv		
Skatīt	Annas ezers (Nelabais ezers)	ezers	pastāv		
Skatīt	Asaru ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Asaru ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Aujukalna ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Āraišu ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Āžkalna ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Bebriņu ezers	ezers	pastāv		
Skatīt	Bezdzībenis	ezers	pastāv		

Vietv rdu standartiz cija p c neatkar bas atg šanas

Pateicoties lauka p t jumiem, vietv rdu avotu izp tei, sadarb bai ar pašvald b m, daudzviet ir izdevies sak rtot dabas objektu nosaukumus ne tikai kart s, bet ar uz ce az m m.

Objekta ID:

Pamatnosaukums: **Narūta**

Pamatnosaukums pārbaudīts:

Nosaukums kartē: Narūta

Nosaukums Adrešu klasifikatorā:

Nosaukumi: Ešica, Gaļšuna, Guščica, Guščina, Ješica, Naritka, Naritne, Niedrupe, Obitele, Ustjanka

Ietilpst (ietek) objektā:

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

III. Dabas objektu oficializācijas process (pašlaik)

Normatīvie akti, kas regulē ģeogrāfisko nosaukumu jomu:

- Valsts Valodas likums (1999)
- Ģeotelpiskās informācijas likums (2009)
- **Vietvārdu informācijas noteikumi (2012)**
- Adresācijas noteikumi (2015) u. c.

Vietvārdu piešķiršanas institūcijas,

kas atbild par vietvārdu, t. sk. dabas objektu nosaukumu, standartizāciju:

- ministrijas,
- pašvaldības,
- Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra u. c.

Ģeogrāfisko nosaukumu standartizāciju pārrauga

- **Valsts Valodas centrs** (atzinums ir saistošs, piešķirto oficiālo nosaukumu)

Konsultācija institūcijās:

- Valsts Valodas centrs
- LU Latviešu valodas institūts
- Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Dabas objektu nosaukumu oficializācija: Galvenie izaicinājumi

- **Pretrunīga informācija** par dabas objektu (g.k. upju) izvietojumu un nosaukumiem dažādu institūciju dotos:
(*dens saimniecisko iecirkņu klasifikators, Meliorācijas digitālais kadastrs*)
- Vietvārdu standartizācija tagad orientējas uz vietējo tradicionālo vietvārdu lietojumu. Tiek veicināta **vietējo un reģionālo patnību** (t.sk. izlokšņu fonētisko patnību) saglabāšana vietvārdos, ciktāl tas iespējams kopnacionālās literārās valodas rakstības sistēmās ietvaros (kautas valsts kartēs ir jau kopš neatkarības atjaunošanas)
- **Krasas izmaiņas standartizācijas principos**, kas paredz saglabāt izlokšņu patnības, reizēm ir nepieņemamas cilvēkiem, kas līdz 1990. gadiem mēciturēt un rakstīt tikai literārajā valodā, uzsverot, ka izlokšņu patnības ir tikai «valodas kļūdas»
- *Vietvārdu informācijas noteikumi* tika pieņemtioti vēl, 20 gadus pēc neatkarības atjaunošanas – **kļūdas un neprecizitātes** eogrāfiskajos nosaukumos daudzos gadījumos ir **jau kļuvušas ierastas**

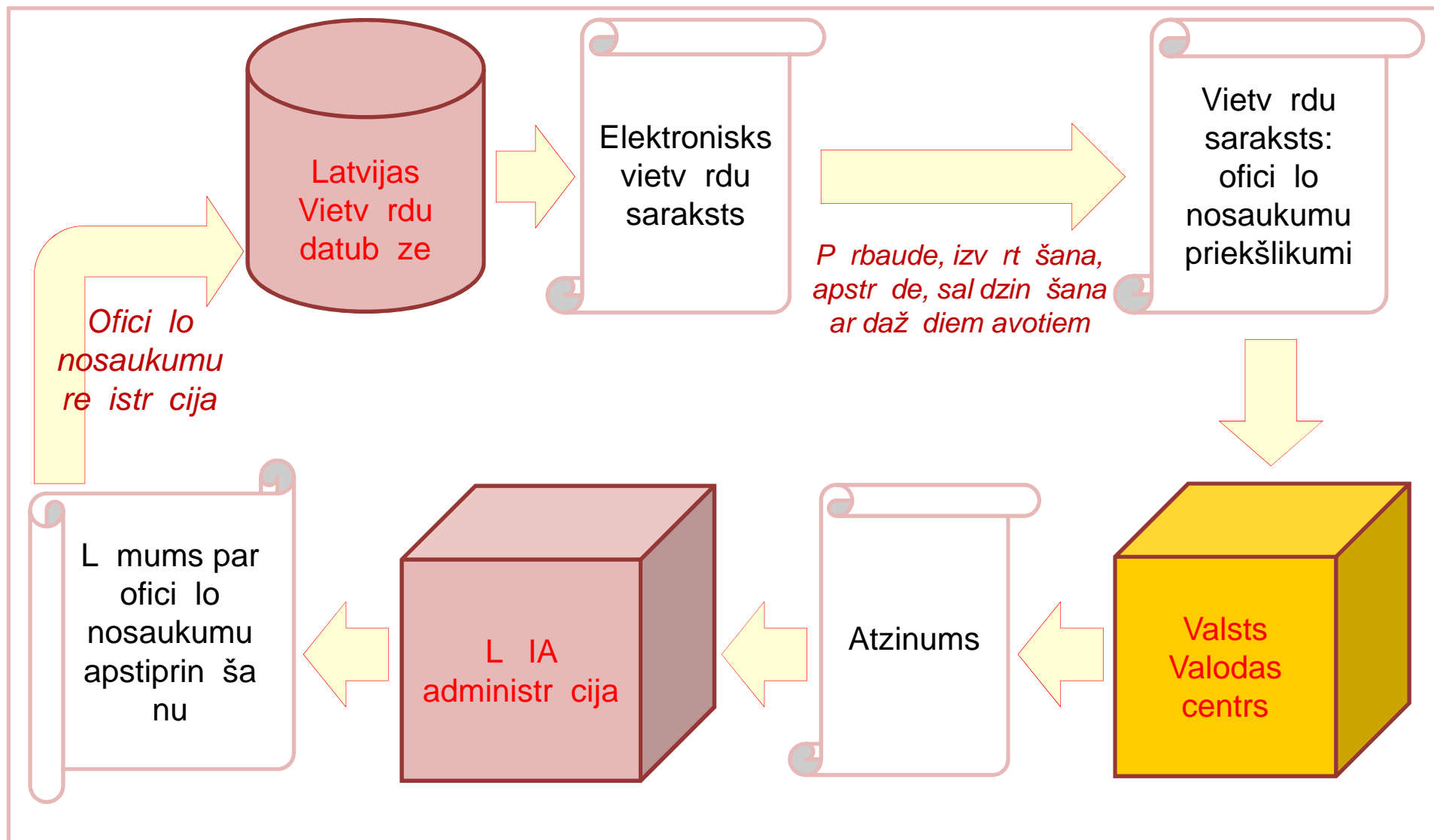
LĪA uzdevumi saskaņā ar Vietvārdu informācijas noteikumiem

- 27. p. :** ...**Dabas objektiem** [izņemot juras navigācijai būtiskos] oficiālos vietvārdus un oficiālos paralinosaukumus piešir, vietvārdu statusu maina un rakstbāzformu precizē **Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra**, pamatojoties uz Valsts valodas centra atzinumu.
- 51. p.**
(2) : Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra [apkopo vietvārdu informāciju]-
Vietvārdu datubāzē veic zīmēšanu un kartogrāfiskās darbības veikšanai un
pētījumiem lietotājiem toponimikas jomā.
- 88. p. :** **Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra** laikā no **2014.** līdz **2016.** gadam
izvērtē Vietvārdu datubāzē esošo dabas objektu nosaukumu statusu un
elektroniska saraksta veidā iesniedza Valsts valodas centrā priekšlikumus par
oficiālo nosaukumu (un nepieciešamības gadījumā oficiālo paralinosaukumu)
piešķiršanu **dabas objektiem**.

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

III. Dabas objektu nosaukumu oficializācijas process

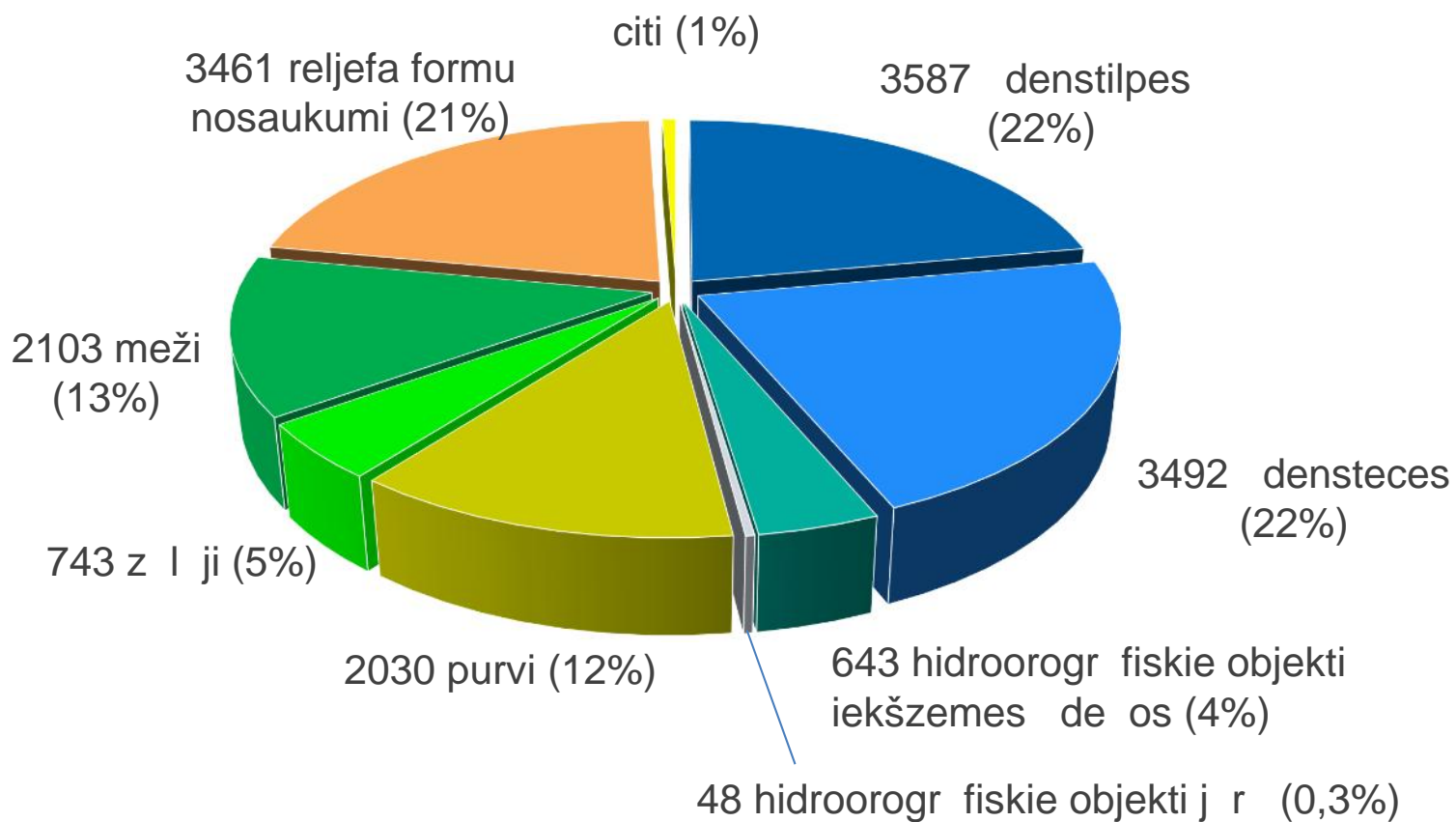

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Dabas objektu nosaukumi publiskajā Vietv rdu datub z (<http://vietvardi.lgia.gov.lv/>)

~16 200 objekti (19.06.2015)

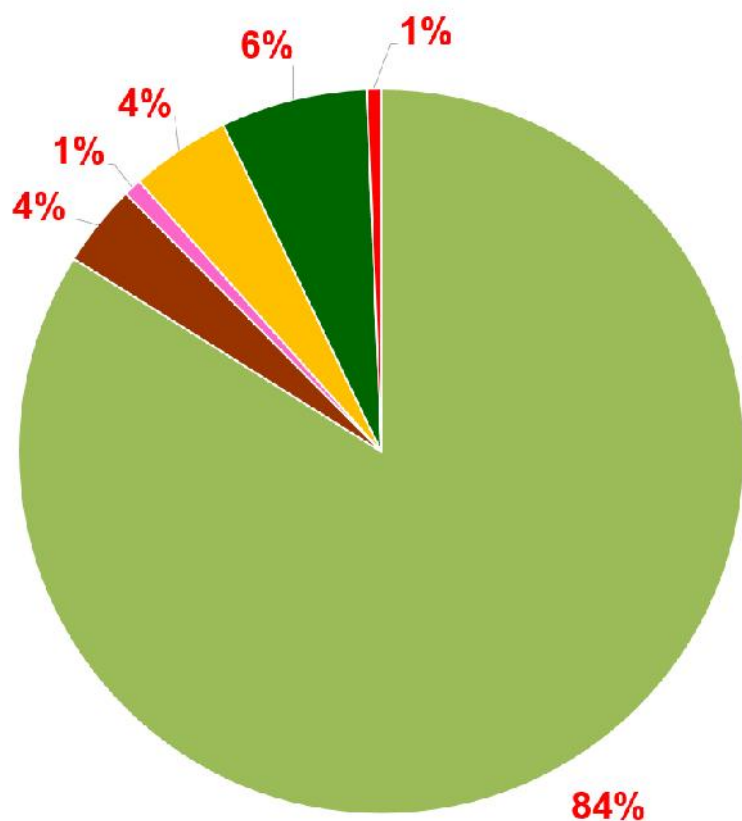

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Dabas objektu nosaukumi LR p rskata kart 1:250 000

Kop **632** dabas objektu nosaukumu, tai skait :

122 vietv rdiem Vietv rdu datub z r d ta izruna
piem., Alokste [uo]; Bolupe [o]; Sesava [e]

- **527 stabili vietv rdi (84%)**
piem., Abava; Usmas ezers; Gaizi kalns
- **25 paral lie nosaukumi (4%)**
piem., Ungurs / Rust gs; Svente / Virbupe
- **5 iekav s liekamie nosaukumu varianti (1%)**
piem., Dienvidsus ja (Suseja); Sp re (Sp res upe)
- **27 vietv rdu lok l s formas (4%)**
piem., Al ksne (Oluksne); Dvieta (Dv ta)
- **40 latgalisk s formas (6%)**
piem., Lub ns (Lubuons); Rušons (Rušyuns)
- **4 problem tiski vietv rdi (1%)**
piem., Gusena ezers; As n ca

Ofici lo vietv rdu pieš iršanai tika atlas ti
nosaukumi **621** dabas objektam

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Vietv rdu oficializ cijas 2. etaps (2014-2015)

Vietv rdi topogr fiskaj kart M 1:50 000
(**6227** dabas objektu nosaukumi)

Tika atlas ti nosaukumi **3894** dabas
objektiem:

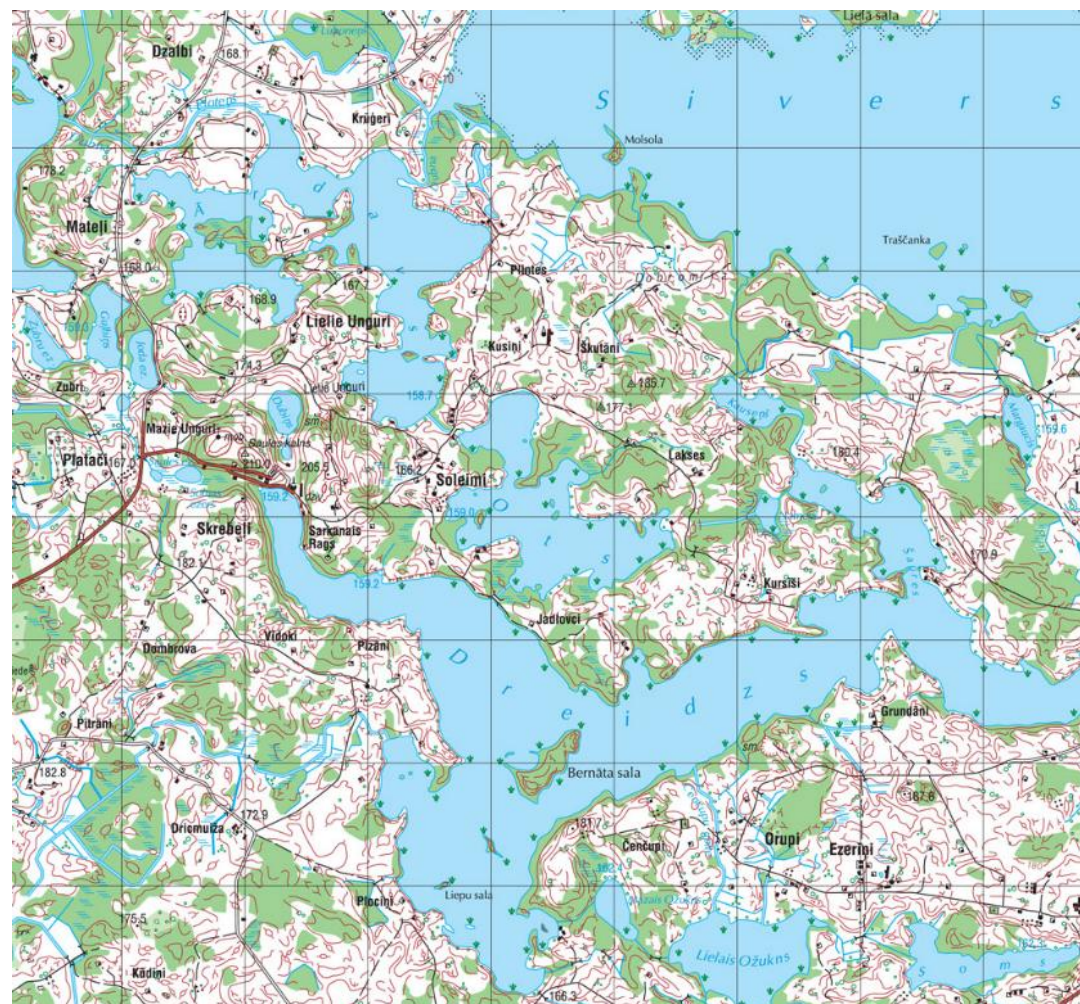
a) dabas objektiem, kuri min ti valsts
normat vajos aktos iek autajos
sarakstos

a) liel kajiem dabas objektiem

b) popul riem dabas objektiem, kuru
nosaukumi tiek lietoti publiskaj telp

c) dabas objektiem pierobežas zon

d) dabas objektiem, kuru nosaukumi ir
pietiekami pamatoti

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Vietvārdu oficializācijas 3. etaps (2016 – ...)

- **LIAI** mums piemēšana par oficiālo vietvārdu un oficiālo parasteno nosaukumu piešķiršanu saskaņā ar Valsts valodas centra atzinumiem
- Rezultātu publicēšana Vietvārdu datubāzē

Nosaukums	Nosaukuma ID	Nosaukums oficiāls [avots]	Nosaukums ievadīts
Strautnieku mežs	151777	J [LIAI mums]	26.03.2013

- Oficiālo nosaukumu ieviešana publiskajā apritē

Objekta ID:	288
Pamatnosaukums:	Biešons [uo]
Pamatnosaukums pārbaudīts:	(01.03.2012)
Nosaukums kartē:	Biešons
Nosaukums Adrešu klasifikatorā:	
Nosaukumi:	Bešona ezers (kļūdaini) Bešons (kļūdaini) Bēšons [uo] (kļūdaini) Biešona ezers [uo] Biešuons (latgaliski) Karašu ezers

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

IV. Paredzamais rezultāts, ieguvumi no vietvārdu oficializācijas

- nodrošināt viennozīmīgu dabas objektu identifikāciju pēc to nosaukumiem

- ilgtermiņā uzlabosies vietvārdu kvalitāte publiskajā telpā – uz ceļazīmēm, tūrisma stendos, kartēs, dokumentos
- izlabotās karte vietvārdu rakstība
- sekmēt kultūrvēsturiskā vārdu govtvārdu saglabāšanu
- darba gaitā savāktais materiāls (avoti u. c.) būs noderīgs turpmākiem pētījumiem par vietvārdu izcelsmi un veidošanos

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Piem ram:

Vietvārdu datubāze

Datu meklēšanas nosauījumi > Meklēšanas rezultāti > Informācija par d

Informācija par objektu

Objekta ID:

Pamatnosaukums: Zirga ezers

Pamatnosaukums parbaudīts: (28.02.2012)

Nosaukums kartē: Zirga ezers

Nosaukums Adrešu klasifikatorā:

Nosaukumi: Zirgezers
Zirgu ezers
Zyrga azars (latgaliski)

Avota pilns nosaukums	Sējums, lappuse vai individuālā avota pieraksts	Citāts no avota
План генерального межевания Динабургского уезда 1780-1790 гг., М 1:84 000 (2 версты в дюйме).		озе: Жирізь
Latvijas topogrāfiskā karte M 1:75 000. Armijas štāba ģeodēzijas un topogrāfijas daļas 1922.-1928.g. izdevums.		nav
Mantnieks P. Lielā Latvijas karte. M 1:250 000 un Alfabetisks Latvijas vietu vārdu saraksts. – R.: P. Mantnieks, kartogrāfisks institūts, 1930.		Zirgu ez.
Latvijas pagastu kartes M 1:25 000. – R.: Zemesprojekts, 1990.		Zirga ez.
Топографические карты Латвийской ССР М 1:10 000. ГУГК, съёмка 1950–1952, 1971–1982 гг., изд. 1976–1977 гг.		оз. Зиргы
Топографические карты Латвийской ССР М 1:25 000. ГУГК, съёмка 1948–1952, 1971–1982 гг., изд. 1976–1983 гг.		оз. Зирга
Civillikuma 2. pielikums (1115. pantam). Ezeru saraksts, kuros zvejas tiesības pieder valstij // Pielikums 14.05.1998. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.09.1998. un 12.12.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.		Zirga ezers

Vietvārdu datubāze

	Pamatnosaukums	Objekta ID	Objekta veids	Objekta stāvoklis	Citi nosaukumi	Administratīvā vai teritoriālā vienība
Skatīt	Zirga ezers	11178	ezers	pastāv	Zirgezers Zirgu ezers Zyrga azars (latgaliski)	Krāslavas pagasts, Krāslavas novads,
Skatīt	Zirgazars	77795	ezers	pastāv	Zirgu ezers Zirgezers	Daugavpils, Latvija

V. Izaicinājumi

- Līdzsvara ieviešana starp centieniem saglabāt vietvārdu kultūrvēsturiskā mantojuma un vietvārdu lietošanas praktisko pusi
- Oficiālo vietvārdu un oficiālo parastosaukumu sekmīga ieviešana lietošanā
- Pašvaldību un sabiedrības atbalsta palielināšana Latvijas vietvārdu sakrātošanai un kultūrvēsturiskā vārdu vietvārdu aizsardzībai

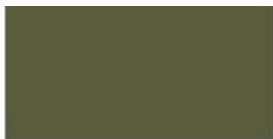

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Literatūra un avoti

1. Ministru kabineta 10.01.2012. noteikumi Nr. 50 "Vietvārdu informācijas noteikumi", <http://likumi.lv>.
 2. Latvijas Vietvārdu datubāze <http://vietvardi.lgia.gov.lv>.
 3. LĪA Karšu portāls <http://kartes.lgia.gov.lv>.
 4. Strautniece V. Vietvārdu standartizācijas aktualitātes Baltijā un dažos kaimiņvalstīs // *Onomastica Lettica*, 4. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2015, 143.-187. lpp.
 5. LĪA Ēdības un kartogrāfijas departamenta Kartogrāfijas daļas Toponimikas laboratorijas nepublicētie materiāli.
 6. Meliorācijas digitālais kadastrs <http://www.melioracija.lv/>.
 7. Karšu izdevniecības «Jāsa ta» karšu portāls <http://www.balticmaps.eu>.
 8. LNB digitālās bibliotēkas <http://www.periodika.lv> resursi.
- Izmantoti fotoattēli no <https://www.google.lv/maps>, <http://www.panoramio.com> un O. Kovačevskas personīgā arhīvā.

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Paldies par uzmanību!

Vita Strautniece, Otilija Kovalevska
Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
e-pasts: vita.strautniece@lgia.gov.lv
otilija.kovalevska@lgia.gov.lv

